

IN MEMORIAM

**ОДЛАЗАК ИСТАКНУТОГ МУЗЕЈСКОГ СТРУЧЊАКА
РАДМИЛЕ - ЛАЛЕ АНТИЋ (1922-1999)**

Када одласком из живота и из музејских редова оде стручњак великог значаја и угледа, који је цео свој стваралачки век посветио струци као што је Радмила - Лала Антић, музејски саветник Музеја града Београда, онда тај трагични догађај погађа читаву музејску струку српске и југословенске заједнице.

Године 1948, 17. новембра, Лала Антић је ступила у музејску службу и одмах уложила све своје умне потенцијале и кренула у систематско истраживање и прикупљање предмета драгоцених за Музеј града. Рођена Београђанка, из угледне породице, користила је своје изузетно образовање и знање немачког и француског језика, који су јој омогућили да прати страну литературу, да се упозна са радом у музејима сличног типа у свету, а бројним путовањима у иностранство непрестано је богатила своје знање из музејске струке.

Лала Антић је знала да се само систематским и истрајним радом на богаћењу музејских збирки може постићи прави резултат и формирати угледна музејска институција. Користила је своје лепо грађанско порекло и познанства са бројним угледним београдским породицама које су поседовале драгоцене уметничке радове и предмете примењене ум-

етности, како би их прикупила за Музеј. Такође је користила своје познанство и дружење са бројним уметницима који су живели и стварали у Београду и успевала да од њих добије за Музеј многа дела на дар. Поменимо само неколико великих имена: Бета Вукановић, Петар Коњовић, Риста Стијовић и Недељко Гвозденовић. Тако су стизала многа дела - слике, скулптуре, графике, фотографије и други уметнички радови и предмети примењене уметности, често од непроцењиве вредности, нарочито они везани за династију Обреновић и Карађорђевић, и испунили збирке Музеја у којем је радила и стварала. Руководила је збиркама Ликовна уметност и Примењена уметност XIX и XX века. На том послу је истрајала до краја свог радног века, пуних четрдесет година.

Резултати истрајног деловања Лале Антић показали су се од почетка када је учествовала у раду на креирању прве сталне поставке Музеја, као и њеним повременим променама, отворене у просторијама зграде у Змај Јовиној улици, која је постојала до 1960. године, па до краја радне каријере. Веома је био значајан њен рад на преузимању и обради заоставштина и легата као што су Томе Росандића, Паје Јовасновића, Анас-

таса Јовановића и других из којих су касније настајале изложбе и меморијални музеји.

У периоду од 1952. до 1977. године је приредила неколико запажених изложби међу којима се налазе: *Из сѝомен збирке Павла Бељанског* 1952, *Заоставшићина Сѝевана Мокрањца* 1956, *Слике Зоре Пеѝровић* 1956, *Београдска деца на уметничким делима и сѝарим фотѝографијама* 1957, *Седам хиљада година Београда*, поводом сто година од предаје кључева града Београда 1967, као и друге изложбе приређене у сарадњи са колегама из Музеја и институцијама у земљи. Године 1967. приредила је изложбу *Београд у XIX веку*, заједно са својим колегама из Музеја, креирајући део о ликовној уметности, музици, етнологији, примењеној уметности, одевању и кућама. Изложбу *70 година постојања Музеја града Београда* приредила је у згради Старог Двора 1973. на којој су показани најзначајнији експонати из ризнице Музеја. Године 1974. приредила је изложбу "Арсеније Петровић", сликар из прве половине XIX века. Пажњу је усмерила и у домену Историје фотографије и 1977. приредила је изложбу о првом српском фотографу Анастасу Јовановићу у Галерији САНУ.

Већ од 1963. године се посветила раду на стварању сталних поставки у меморијалним музејима, као што су: Музеј Томе Росандића на Сењаку - први меморијални музеј отворен у Београду, у којем и данас стоји њена поставка. Године 1970. то је Музеј Паје Јовановића у коме такође још увек траје њена поставка.

Стручну делатност проширила је изложбама које је приређивала у земљи и у иностранству. Са изложбом "Портрети Београђана у XIX веку" је гостовала у Варшави, са каталогом на пољском јези-

ку. Тако су започела њена бројна гостовања широм Југославије и у иностранству. Путовала је са својим и изложбама Музеја као комесар изложби. Више од две деценије спроводила је сарадњу са главним градовима република некадашње Југославије. Године 1979. у Москви је приказала изложбу "Београд јуче, данас и сутра". Године 1980. начинила је ремек дело - Сталну поставку Конака кнегиње Љубице под називом "Београдски ентеријери у XIX веку", у којој смо се 1999. на достојанствен начин од ње заувек опростили.

Посебно поглавље њеног музејског рада, осим оног на музејским поставкама, јесу каталози за изложбе, уистину књиге - монографије, који су урађени зналачки, на високом професионалном нивоу. Њихова битна одлика је изузетно брижљиво презентована тема и комплетан научни апарат, урађен са научном акрибијом. Нарочито су вредни каталози о великанима наше ликовне уметности, као на пример о Томи Росандићу, Арсенију Петровићу, Паји Јовановићу и Анастасу Јовановићу. Године 1986. крнисала је свој рад капиталном књигом "Анастас Јовановић, талботипије и фотографије" заокружујући тако своје музејско дело.

Изузетна књига о Анастасу Јовановићу је узор младим генерацијама музејских стручњака о томе како се пише, излаже грађа, прави анализа и синтеза, и она уистину представља својеврсну инспирацију. Осим каталога, писала је и објављивала бројне научне радове и прилоге у Годишњаку Музеја града Београда, у зборницима, часописима и у дневној штампи. Поменимо само рад "Ликови деце на уметничким делима и старим фотографијама".

Лала Антић је поставила високе критеријуме у стручном раду који су постали узус нашег музејског рада, а њена дела узор како треба направити изложбу и написати каталог изложбе или каталог збирке, написати радове из музејске делатности и из музеологије. Овом приликом није могуће побројати шта је све радила и урадила Лала Антић, али на том послу треба радити и објавити потпуну библиографију њених дела, изложби, књига и радова.

Лала Антић је била свесна шта значи на време пронаћи, одабрати наследника у свом послу и зато се бринула за своје музејско потомство. Начинила је максималан избор и била поносна на кустоса Јасну Марковић, која сада наставља оно што је она радила, надограђује и гради свој успешан пут у струци. Након пензионисања остала је везана за Музеј и била драгоцен консултант стручњацима.

Као личност је била веома озбиљна када је изрицала мишљења и оцене о изложбама других музеја и галерија, о каталозима и књигама из музеологије. Умела је да охрабри, да похвали и да дискретно саопшти примедбу, али ону праву, конструктивну. Изван професије је била веома пријатна особа, насмејана и ведра. Када сам ступила у музејске редове, затекла сам једну сјајну генерацију стручњака и желела да их следим и достигнем. Међу њима је истакнуто место заузимала Лала Антић. Лалу, како смо је сви из милоште звали, ценили смо и истински волели, дружили се са њом после отварања наших изложби и других свечаности. Познавала сам је преко тридесет година и поносна сам што могу да кажем да сам јој била колегиница.

Наш последњи сусрет се догодио у њеној кући 30. јула 1999. године, непос-

редно пре њеног животног краја. Тада ми је саопштила оне праве, истинске речи признања мојој новој књизи о Нини Кирсановој, и задивила ме да је књигу детаљно прочитала. Изговорила је и пробране речи пријатељске наклоности, што ћу памтити. Као да се опростила са мном, а да то тада нисмо znale.

Лала Антић је из наше средине отишла међу звезде музејске професије и као да нас и даље посматра очекујући да негујемо струку, да је волимо, да предано радимо и постижемо резултате и онда када то није једноставно и да увек мислимо на квалитет свог деловања. Посветивши се музејској професији, држећи непрестано високе критеријуме струке, она нас као изузетан, несвакидашњи пример подстиче како треба радити и стварати у оквирима посла и професије које смо добровољно одабрали. Али, остала је и обавеза да истрајемо у борби коју је она читавог живота водила, да се приступи отварању сталне поставке Музеја града Београда, у некој од репрезентативних грађевина којих још има у српској престоници. Јер тад би на светлост дана изашло благо Музеја града Београда, заточено по кутијама, сандуцима и депоима, а пред лица житеља престонице и посетилаца из других средина и земаља света, указале би се историја, култура, уметност и све лепоте града Београда. Друге престонице у свету имају градске музеје у велелепним грађевинама, а Београд - нема. Зато је на нама, пре свега на структурама власти, да учинимо ванредан подухват и да овај завет наше колегинице Радмиле-Лале Антић, испунимо. Само тако ћемо исказати захвалност њеном значајном делу, које је остварила и уградила у нашу музејску струку и српску културу.

Адреса редакције:
Музеј града Београда
11000 Београд, Змај Јовина 1
<http://www.mgb.org.yu>
Тел/факс: 011/637-954

Дизајн: војислав филиповић
Лектура и коректура: Раша Станисављевић
Превод: Мирјана Вукмановић, Ксенија Тодоровић
и Марина Адамовић-Куленовић

Тираж: 600
Штампа: Димитрије Туцовић

Годишњак града Београда XLVII–XLVIII штампан је финансијским
средствима Секретаријата за информисање Скупштине града Београда